

DANISH
REGIONS

Fælles

tilsynsprincipper

for de regionale tilbud

Regionerne har ansvaret for at føre tilsyn med egne tilbud

Tilsynet betragtes som et værktøj, der bidrager til – ikke kun at føre kontrol med de regionale tilbud – men også aktivt til systematisk kvalitetssikring og -udvikling.

Via de fælles regionale tilsynsprincipper, skal det blandt andet sikres, at der på landsplan gennemføres tilsyn af relativt ensartet standard med inddragelse af en række væsentlige elementer i tilsynet. Principperne skal bidrage til udvikling af den samlede indsats på socialområdet og sikre ydelser af høj faglig kvalitet i de regionale tilbud. Indenfor rammerne af de fælles principper, tager det enkelte regionsråd stilling til, hvordan tilsynet konkret skal planlægges og udføres.

Efter behov nedsættes en eller flere faglige netværksgrupper med henblik på sparring og erfaringsudveksling, ligesom der kan udarbejdes faglige støttematerialer, der stilles til rådighed for hele landet.

Gældende regler

Regionen fører det institutionelle tilsyn med egne tilbud. Det er til enhver tid kommunen, der har forpligtelsen til at føre det personrettede tilsyn.

Serviceoven

Reglerne om tilsyn fremgår af servicelovens § 5, stk. 7, hvorefter regionen skal føre tilsyn med de sociale og socialpsykiatriske tilbud, som regionen opretter, driver eller har indgået driftsoverenskomst med. Tilsynet omfatter både indholdet af tilbuddene og den måde, opgaverne udføres på.

Socialministeriets vejledning om retssikkerhed og administration

Socialministeriets vejledning af 03-10-2006 om retssikkerhed og administration på det sociale område uddyber reglerne om tilsyn i punkterne 360-372. Det fremgår blandt andet af vejledningen, at det er regionsrådet, der tager stilling til, hvordan tilsynet konkret skal planlægges og udføres.

Formålet med at føre tilsyn med tilbuddene er:

At påse, at borgerne får den hjælp, de har ret til efter loven og efter de beslutninger, kommunalbestyrelsen har truffet.

At hjælpe er tilrettelagt og bliver udført på en faglig og økonomisk forsvarlig måde.

At forebygge ved at gribe korrigerende ind før mindre problemer udvikler sig til alvorlige problemer.

Vigtigheden af, at regionsrådet ved prioritering og planlægning af tilsynsvirksomheden er særligt opmærksom på hjælp til personer, som ikke - eller kun meget vanskeligt - selv kan reagere over for urimelige forhold, understreges i vejledningen. Som eksempler nævnes psykisk handicappede eller stærkt fysisk handicappede, som kan være i et sådant afhængighedsforhold til personalet, at en mulig kritik kan have vanskeligt ved at komme frem. Kernen i tilsynsforpligtelsen er, at regionsrådet har pligt til at holde sig orienteret om indhold og fremgangsmåde i tilbuddene og til at forholde sig til denne information i forhold til opgaver, formål og gældende lov. Pligten til at føre tilsyn betyder, at regionsrådet skal reagere, hvis medlemmerne får informationer om, at der er eller kan være grundlag for kritik af den ydede hjælp.

Tilsynsopgaven forudsætter, at regionsrådet er opsøgende over for eventuelle problemer. Det kan ske ved, at der fastsættes procedurer for regionens tilsynsvirksomhed, for eksempel hvilke områder der løbende skal vurderes, hvilke der skal vurderes periodisk og principper for tilbagemeldinger til regionsrådet.

Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier

Socialministeriet har endvidere i Vejledning om særlig støtte til børn og unge og deres familier af 05-12-2006 i kapitel 3 uddybet tilsynsforpligtelsen i relation til døgnophold for børn og unge.

Specialundervisningsområdet – folkeskoleloven og lov om specialundervisning for voksne

Efter folkeskolelovens § 47 og § 6h i lov om specialundervisning for voksne har regionsrådet det overordnede ansvar for de regionale undervisningstilbud.

Undervisningslovgivningen beskriver ikke på samme måde som sociallovgivningen en tilsynspligt for regionsrådet.

Det anbefales, at de regionale tilsynsprincipper for socialområdet også finder anvendelse i relation til regionens tilsyn med egne tilbud drevet efter folkeskoleloven og lov om specialundervisning for voksne.

Forskellige vinkler på tilsynsfunktionen

Det er som tidligere nævnt regionsrådet, der tager stilling til, hvordan tilsynet skal planlægges og udføres. Der kan i den forbindelse lægges vægt på forskellige aspekter i tilsynet:

Kontrolaspektet, der skal sikre, at tilbuddet med hensyn til målgruppe, indsats, ledelse og økonomi er i overensstemmelse med det grundlag, regionsrådet har vedtaget.

Kvalitetsaspektet, der skal sikre gode standarder i tilbuddets ydelser og opgaveløsning.

Udviklingsaspektet, der skal sikre løbende udvikling af tilbuddets ramme og indhold i takt med brugernes behov, herunder sikre metode-, personale-, organisations og kvalitetsudvikling.

Udviklingen i de offentlige tilbud og den aktuelle samfundsdebat om kvalitet har sat yderligere spot på kvalitets- og udviklingsaspekterne. Da regionernes ydelser skal kendetegnes af høj faglig kvalitet, lægges der betydelig vægt på kvalitets sikring og -udvikling i de regionale tilsyn.

Princip

Kontrolaspektet har stor vægt i det regionale tilsyn, men også kvalitets- og udviklingsaspektet prioriteres højt og tillægges stor vægt i tilsynsopgaven

Udførelsen af tilsynet

Tilsynsopgaven vil typisk blive varetaget af den regionale administration.

Et væsentligt grundlag for tilsynet er de mange planer, rapporter, indberetninger og andre skriftlige materialer, der i en lang række sammenhænge udarbejdes om de sociale tilbud, de enkelte brugere og tilbuddenes personale.

I tilsynet lægges der vægt på "bløde værdier" som stemningen i huset, hvordan "klimaet" er o.s.v. både i omgangen med brugerne, i personalegruppen og i ledelsen. Der fokuseres på kulturen, regler og rutiner, der er for pædagogisk arbejde og betydningen heraf for pædagogisk praksis og omsorg. Emner som etik, værdigrundlag, pædagogiske metoder og behov for personaleudvikling indgår ligeledes i tilsynet.

For at sikre reel brugerindflydelse i tilbuddet skal tilsynet sikre, at alle relevante parter i tilbuddet inddrages i tilsynet. Det betyder, at ikke alene ledelse og medarbejdere skal inddrages i tilsynet, men også brugere og pårørende. Det er vigtigt at sikre den fornødne uafhængighed mellem den eller de medarbejdere, som står for den daglige kontakt til tilbuddet og den eller de medarbejdere, som varetager tilsynet.

Det er vigtigt, at medarbejdere reelt ikke kommer til at undersøge sig selv. Derfor er det uvildige og uafhængige tilsyn et centralt princip, når der føres tilsyn med de regionale tilbud.

For at sikre et alsidigt tilsyn skal der i alle tilbud foretages minimum ét tilsynsbesøg hvert år, anmeldt eller uanmeldt. I det omfang tilsynsbesøg eller andre informationer afdækker kri-

tisable forhold skal regionerne have principper for et skærpet tilsyn.

Tilsynet udføres efter en formaliseret systematik, der sikrer en acceptabel grad af ensartet behandling af forskellige tilbud. Der kan eksempelvis udarbejdes fælles retningslinier/vejledninger for gennemførelsen af tilsynet.

Resultatet af tilsynsbesøget dokumenteres gennem udarbejdelsen af skriftlige tilsynsrapporter, som dokumenterer indsatsen i tilbuddene. Dokumentation har flere funktioner. Dels danner tilsynsrapporterne grundlag for afrapporteringen til det politiske niveau, dels skal tilsynsrapporterne dokumentere overfor brugere, pårørende og andre samarbejdspartnere, at der arbejdes systematisk med tilsyn i den fortsatte udvikling af tilbuddet. Endelig kan dokumentationen anvendes som grundlag for den videre kvalitetsudvikling af tilbuddet.

Princip

Det sikres, at:

Tilsynet forholder sig til helheden i tilbuddet, herunder etik og værdier og har i den forbindelse fokus på problemstillinger og udviklingspunkter

Alle relevante parter inddrages i tilsynet, det vil sige brugere, pårørende, medarbejdere og ledere

Det uvildige og uafhængige tilsyn er et centralt princip, når der føres tilsyn med de regionale tilbud

Der foretages hvert år minimum ét tilsynsbesøg, anmeldt eller uanmeldt, i de enkelte tilbud, og der udarbejdes principper for varetagelsen af det skærpede tilsyn

Tilsynet gennemføres systematisk for at sikre ensartet behandling af tilbuddene

Resultaterne af tilsynet dokumenteres i skriftlige tilsynsrapporter

Opfølgning på tilsynsbesøg

Opfølgning på tilsynet er centralt. Dels skal det sikres, at driftsområderne følger op på tilsynsrapportens konklusioner. Dels skal det sikres, at tilsynet ved de kommende besøg følger op på, om der er foretaget de nødvendige ændringer siden tilsynets sidste besøg.

Opfølgning har stor betydning og skal skabe grobund for refleksioner, læring og nye handlemuligheder.

I tilfælde, hvor tilsynet afdækker stærkt kritisable forhold, skal det politiske niveau informeres så hurtigt som muligt. Det administrative niveau skal ligeledes være gearret til at handle hurtigt og hensigtsmæssigt, herunder udarbejde planer, der medvirker til at rette op på de kritisable forhold eller igangsætter udviklingsinitiativer.

Åbenhed i tilsynet er et centralt princip. Det er vigtigt, at brugere og pårørende, andre samarbejdspartnere og det øvrige samfund har let adgang til at gøre sig bekendt med indholdet i tilsynet. Tilsynsrapporter bør derfor være offentligt tilgængelige på hjemmesider m.v.

Princip

Der sker en tilbagemelding til det politiske niveau, tilbuddet, brugere og pårørende om resultatet af tilsynet. Det administrative niveau handler hurtigt, hvis tilsynet afdækker kritisable forhold. Der er åbenhed om resultatet af tilsynet, der er offentligt tilgængeligt 10

DANISH
REGIONS

